

SİYASET, EKONOMİ ve YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

RESEARCH JOURNAL OF
POLITICS, ECONOMICS AND MANAGEMENT

October 2017, Vol:5, Issue:4

Ekim 2017, Cilt:5, Sayı:4

P-ISSN: 2147-6071

E-ISSN: 2147-7035

Journal homepage: www.siyasetekonomiyonetim.org

Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden UFRS'nin Avantajlarının Seçilmiş Çalışmalar Çerçevesinde Değerlendirilmesi

An Evaluation of IFRS Advantages from the Accountant Profession' Perspective within the Scope of Selected Studies

Öğr. Gör. Emine GÜLER

Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, sauemineguler@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.25272/j.2147-7035.2017.5.4.12>

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Article History:

Geliş 30 Haziran 2017
Düzeltilme Geliş 02 Ekim 2017
Kabul 05 Ekim 2017

Anahtar Kelimeler:

Muhasebe Meslek Mensupları, TFRS

© 2017 PESA Tüm hakları saklıdır

Sermaye piyasalarının küreselleşmesi, uluslararası yatırım kararları ve şirket birleşmeleri, çeşitli ülkelerde yaşanan ekonomik krizler şirketler açısından muhasebede ortak bir dil oluşturma ihtiyacını doğurmuştur. Bu amaçla Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) oluşturulmuş ve birçok ülke gibi Türkiye'de bu standartlara uyum çabası içerisine girmiştir. Çalışma kapsamında muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulamalarının muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına katkılarının araştırıldığı çalışmalar incelenmiş ve TFRS'nin uygulanmasının meslek mensuplarını bazı zorluklardan kurtarma, meslek mensuplarının mesleki önem ve saygınlıklarını artırma, meslek mensuplarına çevre ve farklı iş olanakları sağlama noktasında yararlar sağladığı görülmüştür. Bunların yanı sıra meslek mensuplarının mesleki etik değerlere ve mesleki tutum ve davranışlara verdiği önemi etkilemesi, mesleki performansını, akademik faaliyet ve eğitimlere katılımlarını ve mesleki gelişimlerini artırması gibi avantajları da beraberinde getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article History:

Received 30 June 2017
Received in revised form 02 October 2017
Accepted 05 October 2017

Keywords:

Professional Accountants, TFRS

© 2017 PESA All rights reserved

The globalization of the capital markets, international investment decisions and corporate mergers, and the economic crises in various countries have led to the need to create a common language for the companies in terms of accounting. For this purpose, International Financial Reporting Standards (IFRS) have been established and Turkey, like many countries, has struggled to comply with these standards. Within the scope of the study, the studies investigating the contributions of the Turkish Financial Reporting Standards (TFRS) applications to the accounting profession and members of the profession were examined and it is seen that the application of TFRS has shown benefits for rescuing professionals from some difficulties, increasing the professional importance and dignity of professional members, providing environment and different employment opportunities for members of the profession. In addition to these, it is seen that TFRS has brought the advantages like influencing on the importance which professional members give to the professional ethical values and professional attitudes and behaviors, and also increasing the professional performance, the participation in the academic activities and trainings.

GİRİŞ

İletişim ve bilgi teknolojisindeki gelişmeler uluslararası sermaye piyasalarından fon temini ve uluslararası ticaretin yaygınlaşmasını da beraberinde getirmiştir. Uluslararası finansal piyasalarda yer alan aktörlerin sağlıklı ve etkin yatırım kararları verebilmeleri farklı ülkelerde faaliyet gösteren firmaların finansal verilerinin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve yorumlanması ile mümkündür. Ancak farklı muhasebe uygulamaları finansal bilgi kullanıcılarının finansal verileri ülkeler bazında karşılaştırmasında sorun oluşturup muhasebede ortak bir dil oluşturma ihtiyacını doğurmuştur. Bu amaçla Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) oluşturulmuş ve birçok ülke gibi Türkiye'de bu standartlara uyum çabası içerisine girmiştir. Bu bağlamda, ülkemizde uygulanan yerel muhasebe standartları terk edilmiş ve herkesin benimsediği ve uygulama taahhüdü verdiği uluslararası muhasebe standartları uygulanmaya başlanmıştır.

Avrupa Birliği özellikle hisse senetleri borsada işlem gören tüm işletmelerin konsolide finansal tablolarını 01.01.2005 tarihinden itibaren UFRS'ye uyumlu hazırlanmasını zorunlu kılmıştır (Akbulut ve Yanık, 2007: 70). Buna paralel olarak ülkemizde, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Hazine Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu kendi alanları ile ilgili yayımladıkları muhasebe tebliğ ve yöntemlerini yürürlükten kaldırarak Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulama koymuşlardır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayınlanan Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS), Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) ve yorumların (IFRIC) aynen Türkçe 'ye çevrilmiş şeklidir (Akdoğan, 2007: 101).

UFRS'lerin Türkiye'de yayımlanması görevi, Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'na (TMSK) verilmiştir. TMSK'nın görevi, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ile yapılan telif anlaşması çerçevesinde IASB tarafından yayınlanan UFRS'leri Türkçeye çevirmek ve Türkiye'ye uyarlamaktır. Ancak Kamu Gözetim Kurumu'nun kurulmasıyla TMSK'nın bu görevleri KGK'ya devrolmuştur. Yürürlükte olan 2017 TFRS setinde kavramsal çerçeve, 46 adet TMS/TFRS ve 25 adet TMS/TFRS yorumları bulunmaktadır. Büyük ölçekli sermaye şirketleri ile bunların konsolidasyon kapsamına giren bağlı şirketleri, iştirakleri ve şirketler toplulukları, Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları borsada veya teşkilatlanmış diğer bir piyasada işlem gören şirketler, aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri ve konsolidasyon kapsamına alınan diğer işletmeler, bankalar ve bağlı ortaklıkları, sigorta ve reasürans şirketleri ve bireysel emeklilik şirketleri finansal raporlarını standartlar doğrultusunda oluşturmak zorundadır.

Meslek mensuplarına, UFRS'ye uyumlu finansal tabloların düzenlenmesindeki rolü düşünüldüğünde, standartların doğru uygulanmasında büyük sorumluluklar düşmektedir. Çalışma kapsamında literatürde TFRS uygulamalarının muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına katkılarına ilişkin yapılan ampirik çalışmalar incelenmiş ve elde edilen avantajlara ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır.

1.TFRS'nin Uygulanmasının Meslek Mensuplarını Birtakım Zorluklardan Kurtarması

Muhasebe standartları işletmelere birçok katkı sağlamaktadır. Birden fazla mali tablo hazırlama gereğini ortadan kaldırarak şirketlerin maliyetlerini azaltmış ve şirketlere zaman tasarrufu sağlamıştır. Bu katkılar sayesinde işletmelere hizmet veren meslek mensuplarının bazı açılardan işleri kolaylaşmıştır. Bu kolaylıkları şöyle sıralayabiliriz: (İbiş ve Özkan, 2006: 27)

- Yurt dışında iştiraki bulunan veya yurt dışında bir ana ortaklığın iştiraki konumundaki işletmelerin konsolide finansal tablolarını düzeltme gerekliliği ortadan kalkacaktır.
- Uluslararası piyasalardan fon toplamayı veya borçlanmayı amaçlayan işletmelerin finansal tablolarını ilgili ülke uygulamasına dönüştürme zorunlulukları azalacaktır,
- Çokuluslu işletmelerin finansal tablolarının konsolidasyonu, uluslararası faaliyetlerin performansının değerlendirilmesinde fayda sağlayacaktır.

2.TFRS'nin Uygulanmasının Meslek Mensuplarının Mesleki Önem ve Saygınlıklarını Artırması

UFRS'nin nitelikleri, kapsamı, uygulanmasındaki zorluklar, tecrübe, eğitim ve bilgi birikimi gerektirmesi gibi faktörler muhasebe mesleğinin önemli bir meslek konumuna gelmesine ve saygınlık kazanmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca, UFRS' nin uygulanması işletmeye finansal veri sağlamanın yanında başka birçok açıdan hizmet etmektedir. Şeffaflığa katkısı bakımından kurumsal yönetime etki etmektedir. Bu bağlamda, finansal tablo düzenleyicisinin standartları doğru uygulaması kurumsal yönetim için önemlidir. Bu yüzden, finansal tablo düzenleyicisi şirket için önemli bir konumdur. Düzenleyicinin sorumlulukları ve kurumsal yönetime katkısı düşünüldüğünde, şirket içerisindeki saygınlığını etkileyeceği düşünülebilir.

Erol ve diğerleri (2011) tarafından yapılan ve Çanakkale merkezi ve Biga ilçesindeki meslek mensuplarının TFRS' ye yönelik düşüncelerinin değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın sonuçlara göre ankete katılan meslek mensuplarının TFRS' ye bakış açıları pozitif yönde olmuştur. Araştırmada, meslek mensuplarının çoğunluğu TFRS' nin işletmelerde muhasebe departmanının önemini artıracığı ve dolayısıyla mesleğin vizyonuna olumlu katkı sağlayacağı görüşünü desteklemiştirler.

2.1. UFRS'nin Kurumsal Yönetime Etkisi

Kurumsal yönetim, şirket ortakları dâhil olmak üzere tüm menfaat sahiplerinin haklarının korunmasını ve bu çerçevede söz konusu menfaat grupları arasındaki ilişkilerin bazı kurullarla düzenlenmesini hedefleyen bir kavramdır (McDonough, 2002: 1). Kurumsal yönetimin temel amacı, işletmelerin etkili bir şekilde yönetilmesini sağlayacak bir yapı kurmak ve paydaşların ihtiyaçlarının karşılanmasını kolaylaştıracak bir sistem oluşturmak olarak ifade edilebilir (Anand, 2007: 87).

Kurumsal yönetimin ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş; eşitlik, sorumluluk, şeffaflık ve hesap verebilirlik olarak adlandırılan dört temel unsuru bulunmaktadır (<http://www.spk.gov.tr>)

- **Eşitlik:** Şirket yönetiminin tüm faaliyetlerinde, pay ve menfaat sahiplerine eşit davranmasını ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini ifade eder.
- **Şeffaflık:** Ticari sır niteliğindeki ve henüz kamuya açıklanmamış bilgiler hariç olmak üzere, şirket ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulması demektir.
- **Hesap Verebilirlik:** Yönetim kurulu üyelerinin pay sahiplerine karşı olan hesap verme zorunluluğunu ifade etmektedir.
- **Sorumluluk:** Şirket yönetiminin şirket adına yaptığı tüm faaliyetlerinin mevzuata, esas sözleşmeye ve şirket içi düzenlemelere uygunluğunu ve bunun denetlenmesi demektir.

Kurumsal yönetim anlayışı; yöneticiler, yatırımcılar ve kreditorler arasındaki çıkar farklılaşmasına yönelik olarak doğan bilgi asimetrisi sorununu, sorumlu, şeffaf, hesap verebilir ve eşitlik ilkesine dayalı eşzamanlı bilgi sunumu sağlayabilen muhasebe bilgi sistemi aracılığı ile çözebilmektedir. Muhasebe bilgi sistemi açısından hem kurumsal yönetim anlayışının hem de UFRS'nin sorumlulukları, kamuya açıklanacak bilgilerin, açıklamadan yararlanacak kişi ve kuruluşların karar vermelerine yardımcı olacak şekilde zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetli, kolay erişilebilir ve eşzamanlı bir biçimde kamunun kullanımına sunulması sürecinde ortaya çıkmaktadır (Dinç ve Abdioğlu, 2009: 167-168).

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarında da olduğu gibi 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Kurumsal Yönetim konusunda da önemli düzenlemeler getirmiştir. Böylece Kurumsal Yönetim, Türkiye'de hukuki bir zemine oturtulmuştur. Ayrıca Kurumsal Yönetimin önemli ilkelerinden biri olan kamuyu aydınlatma ve şeffaflık hususunda yer alan düzenlemeler, işletmelerin yayınlayacakları finansal tabloların hazırlanmasında Kamu Gözetim Kurumu tarafından çıkartılan Türkiye Finansal Raporlama Standartları Setinin baz alınması gerektiğini ifade etmektedir. Bu ifade, Kurumsal Yönetim ile UFRS arasındaki ilişkinin ortaya konması açısından önemli noktalardan biri olarak görülebilmektedir.

Bilindiği üzere küresel finansal krizin temelinde üst düzey yöneticilerin sadece kendi menfaatlerini düşünmesi kurumsal yönetimin eşitlik ilkesine, çeşitli yaratıcı muhasebe uygulamaları ile işletmenin

gerçek durumunu gizlemeleri şeffaflık ilkesine, denetim ve kontrolden uzak durmaları hesap verebilirlik ilkesine, menfaatleri nedeniyle mevzuata, sözleşmeye ve düzenlemelere aykırı kararlar almaları sorumluluk ilkesine aykırı bulunmaktadır. Dolayısıyla CEO'ların bu tür keyfi ve menfaatine uygun tavırlarını önlemesi açısından işletmelerde kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesi önem taşımaktadır (Gökgöz, 2012: 324-325).

Son yıllarda yaşanan şirket skandalları ve uluslararası finansal dönüşüm de işletmelerin önemli bir eksiği olan şeffaflık konusunu gündeme getirmiştir. UFRS'nin temel amacının da şeffaflık çerçevesinde finansal tablo düzenlenmesini sağlamak olması, denetim komiteleri ve yönetim kurulu üyelerinin sorumlulukları ve benzeri düzenlemeleri içermesi, UFRS'nin tercih edilmesini sağlamıştır. Buna ek olarak, standartlar çerçevesinde düzenlenen finansal tabloların işletmelerin güncel piyasa değerlerine en yakın değerleri sunması, yaygın olarak uygulanması sayesinde tüm menfaat sahiplerinin eksiksiz bilgilendirilmesini sağlanması, UFRS'nin kurumsal yönetimin uygulanmasında önemli bir görev üstlendiğini göstermektedir (Karacahisarlı, 2006: 19). Bu bağlamda, muhasebe meslek mensubunun standartların uygulanmasındaki rolü düşünüldüğünde, şirket içerisindeki değerinin ve saygınlığının arttığı düşünülebilir.

Arsoy ve Bora (2012) tarafından Türkiye'de KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişiminin SWOT analiz ile incelendiği araştırmanın sonucunda; muhasebe meslek mensupları görüşlerinin KOBİ standartlarını uygulamanın en güçlü yönünün doğru ve şeffaf bir finansal raporlama sunduğu yönünde olduğu görülmüştür.

Akademisyenlerin muhasebe standartlarına bakış açıları ve farkındalıklarını araştırmak amacıyla 63 farklı üniversitede muhasebe alanında görev yapan 227 akademisyen üzerinde anket yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada; akademisyenlerin, standartların uygulanmasının uluslararası entegrasyonun sağlanması ve kurumsal yönetimin yaygınlaşması, bağımsız denetimi kolaylaştıracağı yönünde görüş bildirdikleri saptanmıştır (Aktürk ve Akcanlı, 2013).

2.2. UFRS'nin Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Gelişimine Etkisi

Dünya genelinde toplam şirketlerin yaklaşık %98'ini oluşturan KOBİ'lerin istihdam yaratma potansiyelleri çok yüksektir. KOBİ'lerin bir başka özelliği ise iyi yönetilmeleri halinde yarının büyük ölçekli hatta uluslararası nitelikte şirketleri oluşturma potansiyeline sahip olmalarıdır. KOBİ'lerin iyi yönetilmelerinde, işlemlerinin eksiksiz kayıt altına alınması ve meslek mensupları tarafından hazırlanan finansal tablolarının gerçeği yansıtmasının önemi büyüktür. Finansal tabloların şirketin gerçek durumunu yansıtması konusunda ise UFRS' in rolü çok önemlidir (Uzay, 2009: 2). Bu çerçevede, standartların doğru uygulanması ile şirket yönetime sağlanan bilginin şirket büyümesine etkisi ve standartları uygulamada meslek mensuplarına düşen sorumluluklar düşünüldüğünde, meslek mensuplarının kazançlarının ve saygınlıklarının artabileceği söylenebilir.

Günümüz koşullarında sadece doğru veriyi üretmek yeterli olmamakta; doğru veriyi çok kısa sürede üreterek şirket yönetimlerinin anlık kararlarında desteklenmesi beklenmektedir. Bu yüzden, şirketler muhasebe ve kurumsal kaynak planlama (ERP) sistemlerini kullanmaktadırlar. Böylece, meslek mensupları vergi otoritesinin gerekliliklerini karşılamakla yetinmeyerek, şirket yönetimlerinin esnek yönetim raporlaması, bütçe ve planlama ihtiyaçlarını da karşılayabilmektedirler ve meslek mensuplarının paydaşlara sağladıkları katma değer artmaktadır.

Hacıhasanoğlu ve diğerleri (2012) tarafından KOBİ'ler için TFRS' nin getirdiği yeniliklerin ve uygulanabilirliğinin Ankara örneğinde incelendiği çalışmada meslek mensuplarının UFRS'nin, mesleğin gelişimine olumlu katkılarının olduğu, işletmelerin uluslararası sermaye ve para piyasalarına uyumunu kolaylaştırdığı, UFRS paralelinde oluşturulan, ulusal muhasebe standartlarının irili ufaklı tüm işletmelerde zorunlu olarak uygulanmasının ülkemize ve işletme sahiplerine önemli faydalar sağladığı görüşünü destekledikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte, doğru ve kaliteli bilginin üretilmesi, hazırlanan finansal raporların daha güvenilir olması, risklerin ortaya çıkarılması, performansların ölçülmesinde iyi bir ölçüt olması, finansal raporların karşılaştırılabilir hale gelmesi, mesleki tatminin ve etik değerlerin artması gibi konularda KOBİ TFRS'nin fayda sağlayacağı yargısına meslek mensuplarının genel olarak katıldığı görülmüştür.

Muhasebeden sorumlu olan yöneticilerin 'TFRS' nin etkilerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada Kahramanmaraş'ta faaliyet gösteren KOBİ niteliğindeki 46 işletmenin muhasebe yöneticileri üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe yöneticilerin standartlar hakkında tam olarak bilgi sahibi olmadıkları ancak uygulama sonrasında işletmeye olumlu etkileri olacağını belirttikleri tespit edilmiştir (Hatunoğlu ve diğ. 2013).

2.3. UFRS'nin Muhasebe Mesleğinin Kurumsallaşmasını Gerektirmesi

UFRS'ye geçişle beraber, bağımsız denetim, hizmet çeşitliliği ve uzmanlaşma ihtiyacı gibi birçok etken muhasebe mesleğinin kurumsallaşmasını gerektirmektedir. Kurumsallaşma, iyi eğitilmiş gençlerin cezbedilebilmesi, çalışanlara kaliteli gerekli kaliteli teknik eğitimlerin verilebilmesi, çalışanlara çağdaş çalışma koşulları ve belirli bir düzeyin üzerinde özlük hakları gibi imkânlar sağlamaktadır. Meslekte kurumsal yapının çoğalması ve rekabetin artması, mevcut hizmetlerin kalitesinin yükselmesinin yanı sıra katma değerli yeni hizmet alanlarının açılması ve yeni uzmanlıkların oluşumuna, dolayısıyla mesleğin gelişimine hizmet edecektir (Raepers ve Çallıalp). Dolayısıyla kurumsallaşmaya gidilmesi mesleğe birçok nitelik getirdiği için mesleğe duyulan saygınlığa ve ilgiye katkı sağlayabilir.

Bengü ve diğerlerinin (2014) Niğde ilindeki muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri dikkate alınarak standartlara dair bakış açılarının değerlendirilmesi üzerine yaptığı çalışmanın bulgularına göre, 15 yıl üzerinde deneyime sahip meslek mensuplarının standartlara geçiş ile muhasebe mesleğine bakış açısında değişim yaşanacağı görüşünü daha çok destekledikleri görülmüştür. Şöyle ki; yıllardır bu meslekte çalışan katılımcılar, anket uygulamaları aşamasında yapılan sohbetlerde muhasebe meslek mensuplarına diğer meslek mensupları kadar değer verilmediği görüşündedirler. Muhasebe standartlarına geçişle birlikte bu bakış açısının değişeceği ve meslek mensuplarının daha vasıflı görüleceği konusunda hem fikirdirler.

Mesleğin zaman içinde kazandığı önem ve saygınlık; mesleğin tercih edilme sebepleri arasında yer alan önemli faktörlerden biridir. Nitekim Gökgez ve Zeytin (2012) tarafından Yalova ve Bilecik illerinde çalışan muhasebe meslek mensuplarının meslek seçimlerini etkileyen faktörleri ve bu faktörlerin önem derecelerini incelemek amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Çalışma sonucunda mesleğin saygın bir sosyal statü sunması, mesleğin gelecekte de önemini koruyacağı düşüncesi ve mesleğin gelirinin iyi olması etkenlerinin mesleğin seçiminde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.UFRS'nin Uygulanmasının Meslek Mensuplarına Çevre ve Farklı İş Olanakları Sağlaması

Şirketlerin muhasebe kayıtlarını UFRS'ye göre tutma zorunluluğundan dolayı bağımsız denetime tabi olmaları söz konusu olmaktadır. Bu yüzden, çokuluslu denetim şirketleri ülkemizdeki şirketlere bağımsız denetim ve farklı destek hizmetleri vermektedirler. Bu bağlamda, meslek mensupları bağımsız denetim şirketlerinde çalışabilir ve bağımsız denetçi olabilirler. Bu süreçlerde meslek mensupları aşağıda sıralanan avantajları elde edebilirler.

- Standartlar üzerine eğitim almak,
- Şirket içi terfi imkânları (Yardımcı denetçi, denetçi, kıdemli denetçi, baş denetçi, sorumlu ortak baş denetçi ve şirket ortaklığı)
- Çokuluslu şirketlerle çalışılmasının sayesinde uluslararası çevre edinme,
- Personel transferleri sayesinde yurtdışında çalışma tecrübesi.

İpekçi (2012) tarafından yürütülen çalışmada Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun muhasebe uygulamalarına etkilerinin ele alınarak, muhasebe meslek mensupları tarafından algılanması incelemiştir. Çalışmanın sonucunda muhasebe meslek mensuplarının, UFRS'ye uygun raporlama, meslek mensuplarına UFRS'nin geçerli olduğu diğer ülkelerde de mesleklerini icra edebilmelerinin yolunu açacağı düşüncesindedir.

4.UFRS'nin Uygulanmasının Meslek Mensuplarının Mesleki Etik Değerlere ve Mesleki Tutum Ve Davranışlara Verdiği Öne Etkisi

Etik; birey, toplum ve kurumlar açısından neyin iyi neyin kötü olduğu konusunda moral, görev ve zorunluluk belirleyen bir disiplin olarak tanımlanmaktadır (Gökgez, 2012: 326). Meslek etiği, bütün

mesleklerde önemli bir yere sahiptir. Ancak muhasebe mesleğinde, meslek etiği daha önemli hale gelmektedir. Çünkü bir bilgi sistemi olan muhasebenin sunduğu bilgiden birçok kişi (yatırımcılar, kreditorler, devlet, işletme sahipleri vs.) yararlanmaktadır. Dolayısıyla muhasebe meslek mensuplarının etik değerlerden uzaklaşmaları toplumda birçok kesimi etkilemektedir. Muhasebe mesleğinde etik, kanunlara uygun işlemlerin yanı sıra, toplumun güncel değer yargılarına da önem verilerek güvenilir bilgilerin topluma sunulmasını içermektedir (Gül ve Ergün, 2004: 57).

Abdioğlu ve diğerlerinin (2014) yaptıkları çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının muhasebe standartları hakkındaki fikirlerini; bilgi ihtiyacı, mesleki beceri, mesleki etik, mesleki tutum ve davranışları açısından incelemiştir. Meslek mensupları, muhasebe standartlarının uygulanma sürecinde etik kurallara uyum sağlanması gerektiği ve hatta etik eğitiminin yükseköğretimde yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulamışlardır. Müşterilere ait bilgilerin gizliliğine önem verilmeyle birlikte meslek mensuplarının mesleki görevlerini yerine getirirken mesleki yasalara, ilkelere ve standartlara uygun davranılması konusunda hassas davrandıkları tespit edilmiştir.

5.UFRS'nin Uygulanmasının Meslek Mensuplarının Mesleki Performansına, Akademik Faaliyet ve Eğitimlere Katılımlarına ve Mesleki Gelişimlerine Etkisi

Abdioğlu ve diğerlerinin (2014) yaptıkları çalışmada, muhasebe standartlarının uygulanma sürecinin mesleki performans düzeyini olumlu düzeyde etkilediği ve meslek mensuplarının hem akademik faaliyetlere hem de çeşitli eğitimlere katılımlarını arttırdığı ortaya çıkmıştır. Meslek mensupları standartlara geçiş sürecinde yaşanan sorunlara rağmen standartların muhasebe alanında ortak bir dil oluşturarak uygulama birliğini güçlendirdiğini belirtmişlerdir. Finansal tabloların daha detaylı hale gelmesi ve bilgi sunumunun daha gerçekçi olmasının sağladığı avantajlar da standartlara bakış açısını olumlu düzeye taşımıştır. Ayrıca meslek mensuplarının gerek meslek odalarından gerekse üniversite ve özel eğitim kurumlarından sağladıkları bilgilerde standartları anlama, uygulama ve mesleki gelişimlerini devam ettirme açısından olumlu katkılar sağlamıştır.

2012 yılında İpekçi tarafından yapılan ampirik çalışmada muhasebe meslek mensuplarının büyük bir kısmı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nı kabul etmesinin muhasebe mesleğinin gelişimine katkıda bulunacağı kanısında oldukları saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

TFRS uygulamalarının muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına katkılarına ilişkin yapılan literatür çalışmalarının incelendiği ve bu doğrultuda elde edilen avantajların değerlendirildiği bu çalışmada TFRS'nin uygulanmasının meslek mensuplarını bazı zorluklardan kurtarma, meslek mensuplarının mesleki önem ve saygınlıklarını arttırma, meslek mensuplarına çevre ve farklı iş olanakları sağlama noktasında yararlar sağladığı görülmüştür.

Meslek mensuplarının mesleki etik değerlere ve mesleki tutum ve davranışlara verdiği önemi etkilemesi, mesleki performansını, akademik faaliyet ve eğitimlere katılımlarını ve mesleki gelişimlerini arttırması gibi avantajları da beraberinde getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Söz konusu avantajların elde edilebilmesi, arttırılabilmesi ve hızlandırılabilmesi için lisans ve lisansüstü muhasebe eğitimlerinin standartlarla uyumlu olarak verilmesinin faydalı olacağı söylenebilir. Diğer mesleklere kıyasla etik kavramın muhasebede çok daha önemli olması boyutuyla etik eğitiminin yükseköğretim kurumlarında lisans seviyesinden başlanarak yaygınlaştırılmasının anlamlı olacağına inanılmaktadır.

Muhasebe standartlarının öğrenilme ve uygulama sürecinde meslek odaları ve üniversitelerin eğitim faaliyetleri yaygın bir şekilde devam ettirmelerinin uygulamayı destekleme açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Eğitim düzeylerinin farklılığı düşünüldüğünde verilecek eğitimler meslek mensuplarının anlayabileceği şekilde daha fazla uygulamaya dönük hazırlanmalıdır.

UFRS'nin uygulanmasının tecrübe, eğitim ve bilgi birikimi gerekliliğini beraberinde getirmesinden dolayı muhasebe standartlarının öğrenilme ve uygulama sürecinde meslek odaları ve üniversitelerin eğitim faaliyetlerini yaygın bir şekilde devam ettirmesinin muhasebe mesleğinin önem ve saygınlığını

arttıracığı düşünülmektedir. Ayrıca meslek mensuplarının standartları öğrenme sürecinde eğitim faaliyetlerinin uzaklık, zaman ve maliyet gibi unsurlarının engel olmaktan çıkarılmasına ilişkin bir takım faaliyetler yürütülmelidir.

UFRS'nin uygulanmasının tecrübe, eğitim ve bilgi birikimini gerekliliğini zorunlu kılması meslek mensupları açısından ilave iş yükü ve kaygı oluşturmaktadır. Bu nedenle iyi eğitilmiş gençlerin cezbedilebilmesi için çalışanlara çağdaş çalışma koşulları ve belirli bir düzeyin üzerinde özlük hakları gibi imkânlar sağlamanın yerinde olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdioğlu, H. K. İşgüden, Yavuz, B. Seren ve Kuş, T. (2014). Muhasebe Standartlarının Uygulanma Sürecinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Standartlara Bakış Açılarının ve Mesleki Yetkinliklerinin İncelenmesi Üzerine Balıkesir İlinde Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(3), 207-231.
- Akbulut, Y. ve Yanık, S. (2007). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişin Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 9(4), 69-98.
- Aktürk, A ve Akcanlı, F. (2013). Muhasebe Akademisyenlerinin Muhasebe Standartlarına Bakış Açıları ve Farkındalıkları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1(4), 21-43.
- Akdoğan, N. (2007). "Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri", *Mali Çözüm Dergisi*, Sayı: 80: 101-118
- Anand, S. (2007). *Essentials of Corporate Governance* (Vol. 36). John Wiley & Sons.
- Arsoy, A. P. ve Bora, T. (2012). KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişimi ve Türkiye Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 4(56), 17-27.
- Bengü, H. & Çelik, F. S. Ö. (2014). Niğde İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ampirik Olarak Değerlendirilmesi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 175.
- Büyükipçekçi, S. (2012). Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun iş hayatına yansımaları-muhasebe uygulamalarına etkileri ve muhasebe meslek mensuplarında algı değerlemesi (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çelik, S. (2013). Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma: Niğde Örneği (Doctoral dissertation, Niğde Üniversitesi).
- Dinç, E. & Abdişu, H. (2009). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İmkb-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute*, 12(21).
- Erol, M., Atmaca, M. ve Öztürk, S. (2011). Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ölçülmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma. *Muhasebe Öğretim Üyeleri ve Bilimsel Dayanışma Vakfı Dergisi*, 3, 225-267.
- Gökgöz, A. (2012). Küresel Finansal Krizin Muhasebe Temelli Nedenleri Bağlamında Kurumsal Yönetim ve Muhasebe Meslek Etiğinin Önemi. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 26.
- Gül, K. ve H. Ergün (2004). "Muhasebe Mesleğinde Etik", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, Sayı 11, ss. 53-78.
- Hacıhasanoğlu, T., Karaca, N. ve Demirci, Ş. D. (2012). KOBİ'ler için TFRS' nin Getirdiği Yenilikler ve Uygulanabilirliği Üzerine Ankara İlinde Bir Araştırma. *World Of IFRS Dergisi*, 4, 1-22. Hatunoğlu, Z., Uçaktürk, M. ve Kılı, M. (2013). Türkiye Finansal Raporlama

- Standartları'nın Bilinirlik Düzeyi Üzerine Kahramanmaraş'ta Bir Alan Çalışması. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 6(1), 51-62.
- İbiş, C. ve Özkan S. (2006). "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Genel Bakış", Mali Çözüm Dergisi, Sayı:74, s.25-43
- Karacahisarlı, A. (2006). "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim", Referans Gazetesi.
- McDonough, W.J. (2002). "Issues in Corporate Governance", Current Issues in Economics and Finance, Federal Reserve Bank of New York, September/October 2002.
- Raepers, N. ve Çallıalp N., Mali Müşavirlik Mesleğinin Değeri ve Kamusal Faydası, KPMG Vergi, <http://www.kpmgvergi.com/Pages/sorumlu-vergicilik.aspx>
- Usta, H., (2007) Muhasebe Mesleği ile İlgili Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Düzenlemeler ile Karşılaştırılması, Gazi Üniversitesi. SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s.35.
- Uzay, Ş. (2009). Kobi'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standardı: XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumundan Notlar, Kıbrıs, 1-6.
- SERMAYE PİYASASI KURULU, <http://www.spk.gov.tr>, 07.07.2017.